مشکل‌ترین آزمون عربی، دانش‌آموز و دانشگاه‌ها؛ چرا

نوشتهٔ مهندس فرهاد رستمی

دانش‌آموز پشت میز امتحان عربی، در حالی که برگهٔ سؤال را برعکس گرفته بود، به دبیر خود نگاه می‌کرد و می‌پرسید چرا باید زبانی که هیچ کس با آن حرف نمی‌زند، نمره‌اش تعیین کند که وارد دانشگاه شود یا نه. این پرسش ساده، اما تلخ، آغاز گفت‌وگویی است با دبیر زبان عربی در یکی از شهرهای مرکز استان، که سال‌ها است کلاس‌های کنکور را اداره می‌کند و هزاران دانش‌آموز را پشت سر گذرانده است. او می‌گوید آزمون عربی امسال یکی از دشوارترین آزمون‌های سال بوده است و بسیاری از داوطلبان، حتی آن‌ها که در سایر دروس عملکرد خوبی داشته‌اند، در این درس با نمره‌ای پایین روبه‌رو شده‌اند.

دبیر زبان عربی در گفت‌وگو با ما گفت که مشکل فقط در متن درس نیست و به ساختار آزمون برمی‌گردد. به گفتهٔ او، بخش بزرگی از نمره به ترجمهٔ متون ادبی و تحلیل ساختارهای نحوی اختصاص یافته است، در حالی که بسیاری از دانش‌آموزان تنها با ترجمهٔ متون ساده تمرین کرده‌اند. او می‌افزاید که برخی از پرسش‌ها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که دانش‌آموز ناچار است میان دو تفسیر ممکن یکی را برگزیند و نمرهٔ کامل تنها به یکی از آن تفسیرها تعلق می‌گیرد.

در مقابل، برخی معلمان و مشاوران معتقدند که این سختی عمدی است و هدف از آن جدا کردن دانش‌آموز قوی از متوسط است. یکی از مشاوران می‌گوید اگر آزمون آسان شود، همه نمره کامل می‌گیرند و دانشگاه‌ها دیگر نمی‌توانند میان داوطلبان تفاوت بگذارند. این دیدگاه هرچند منطقی به نظر می‌رسد، اما پرسش دیگری را به وجود می‌آورد: آیا درست است که یک درس، به دلیل سختی بیش از حد، سرنوشت تحصیلی صدها دانش‌آموز را رقم بزند؟

دبیر زبان عربی تأکید کرد که مشکل اصلی کمبود تمرین نیست، بلکه نبود الگو است. به گفتهٔ او، بسیاری از دانش‌آموزان تمرین‌های زیادی حل کرده‌اند اما هیچ آموزشی درباره چگونگی تحلیل یک متن ندیده‌اند. او پیشنهاد می‌کند که کتاب‌های درسی باید با مثال‌های واقعی از آزمون‌های سال‌های گذشته همراه شوند و معلمان باید فرصت کافی برای تدریس مهارت تحلیل داشته باشند، نه صرفاً ترجمه.

در پایان، دبیر زبان عربی هشدار داد که اگر این روند ادامه یابد، شکاف میان دانش‌آموزان شهری و روستایی بیشتر خواهد شد، زیرا دسترسی به کلاس‌های تقویتی برای همه یکسان نیست. او گفت که برخی از دانش‌آموزان روستایی حتی کتاب درسی را کامل نخوانده‌اند و معلم زبان عربی در مدرسه‌شان یک نفر است. این مسئله، به گفتهٔ او، عدالت آموزشی را زیر سؤال می‌برد و نیاز به بازنگری جدی دارد.

پرسش‌های امسال عربی در سنجش ۵۲ هزار داوطلب کنکور

نوشتهٔ فرهاد رستمی از هیئت تحریریه

» امسال عربی امتحانی بود که بسیاری از داوطلبان کنکور سراسری ۱۴۰۳ را غافلگیر کرد. ۶۵ پرسش در ۱ ساعت و ۱۵ دقیقه، با متن‌هایی از درس‌های ۶ و ۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۴ کتاب سال دوازدهم. به گفتهٔ داوطلبان، بخش ترجمه و تحلیل ساختار جمله بیش از حد طولانی بود و زمان کافی برای مرور گزینه‌ها باقی نماند. برخی از داوطلبان گفتند که در پرسش ۴۲ تا ۴۵ با سه متن پشت سر هم روبه‌رو شده‌اند و ناچار شده‌اند میان ترجمه و تحلیل صرفی یکی را قربانی کنند.

(ادامهٔ گزارش در صفحهٔ ۶ ستون ۲)

پرسش‌های ۱۰ دقیقه‌ای امتحان عربی که ۵۲ هزار داوطلب را غافلگیر کرد

داوطلبان کنکور سراسری ۱۴۰۳ در سالن امتحان عربی، ۶۵ پرسش در ۱ ساعت و ۱۵ دقیقه، با متن‌هایی از درس‌های ۶ و ۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۴ کتاب سال دوازدهم روبه‌رو شدند. برخی از داوطلبان گفتند که در پرسش ۴۲ تا ۴۵ با سه متن پشت سر هم روبه‌رو شده‌اند و ناچار شده‌اند میان ترجمه و تحلیل صرفی یکی را قربانی کنند.

سرشماری از داوطلبان نشان می‌دهد که میانگین نمرهٔ عربی در میان ۵۲ هزار داوطلب ۹٫۴ از ۲۰ بوده است، در حالی که میانگین نمرهٔ دین و زندگی ۱۴٫۱ و فارسی ۱۱٫۷ بوده است. در استان سیستان و بلوچستان، میانگین عربی به ۷٫۲ رسیده و در استان کهگیلویه و بویراحمد به ۶٫۸ کاهش یافته است. در مقابل، در استان یزد میانگین به ۱۱٫۹ رسیده و در استان گلستان به ۱۰٫۴ رسیده است.

داوطلبی که پرسش ۴۲ تا ۴۵ را اشتباه زده است، گفت: «سه متن پشت سر هم آمد و من فکر کردم باید همه را ترجمه کنم. وقتی به پرسش ۴۶ رسیدم دیگر حوصله نداشتم درست بخوانم.» داوطلب دیگری گفت که در پرسش ۵۱ دو گزینه کاملاً درست به نظرش می‌آمد و ناچار شد بر اساس حدس پاسخ دهد. هر دو داوطلب گفتند که در آزمون آزمایشی پیش از کنکور چنین ساختاری ندیده‌اند.

دبیر زبان عربی در یکی از دبیرستان‌های تهران گفت: «ما تمرین زیاد داریم، اما تمرین برای فشار زمان کم است. دانش‌آموز باید بداند وقتی یک متن طولانی می‌آید، اول کدام بخش را بخواند و کدام را رها کند.» او افزود که بسیاری از دانش‌آموزان شهرستان‌ها اصلاً با چنین ساختاری روبه‌رو نشده‌اند و این شکاف را بیشتر می‌کند.

مشاوران نیز هشدار داده‌اند که اگر این روند ادامه یابد، شکاف میان دانش‌آموزان شهری و روستایی بیشتر خواهد شد، زیرا دسترسی به کلاس‌های تقویتی برای همه یکسان نیست. یکی از مشاوران گفت: «اگر آزمون طوری طراحی شود که فقط کسانی که کلاس رفته‌اند بتوانند نمره بگیرند، عدالت آموزشی از بین می‌رود.» این سخن در میان معلمان نیز طرفدارانی دارد.

در مقابل، برخی معلمان معتقدند که سختی آزمون باعث شده دانش‌آموزان جدی‌تر درس بخوانند و کلاس‌های تقویتی رونق گرفته است. یکی از معلمان گفت: «اگر آزمون آسان شود، همه نمره کامل می‌گیرند و دانشگاه‌ها دیگر نمی‌توانند میان داوطلبان تفاوت بگذارند.» این دیدگاه هرچند منطقی به نظر می‌رسد، اما پرسش دیگری را به وجود می‌آورد: آیا درست است که یک درس، به دلیل سختی بیش از حد، سرنوشت تحصیلی صدها دانش‌آموز را رقم بزند؟

دبیر زبان عربی تأکید کرد که مشکل اصلی کمبود تمرین نیست، بلکه نبود الگو است. به گفتهٔ او، بسیاری از دانش‌آموزان تمرین‌های زیادی حل کرده‌اند اما هیچ آموزشی درباره چگونگی تحلیل یک متن ندیده‌اند. او پیشنهاد می‌کند که کتاب‌های درسی باید با مثال‌های واقعی از آزمون‌های سال‌های گذشته همراه شوند و معلمان باید فرصت کافی برای تدریس مهارت تحلیل داشته باشند، نه صرفاً ترجمه.

در پایان، دبیر زبان عربی هشدار داد که اگر این روند ادامه یابد، شکاف میان دانش‌آموزان شهری و روستایی بیشتر خواهد شد، زیرا دسترسی به کلاس‌های تقویتی برای همه یکسان نیست. او گفت که برخی از دانش‌آموزان روستایی حتی کتاب درسی را کامل نخوانده‌اند و معلم زبان عربی در مدرسه‌شان یک نفر است. این مسئله، به گفتهٔ او، عدالت آموزشی را زیر سؤال می‌برد و نیاز به بازنگری جدی دارد.

پرسش‌های ۱۰ دقیقه‌ای امتحان عربی که ۵۲ هزار داوطلب را غافلگیر کرد

(ادامهٔ گزارش از صفحهٔ ۴)

سامانه‌ی سنجش آموزش کشور، که مسئولیت برگزاری آزمون‌های سراسری را بر عهده دارد، اعلام کرد که نمره‌ی درس عربی در محاسبه‌ی رتبه‌ی کل داوطلب تأثیر کمتری نخواهد داشت و ضریب آن از ۱٫۵ به ۱ کاهش یافته است. این تصمیم در جلسه‌ی شورای سنجش آموزش کشور در تاریخ ۲۸ تیرماه گرفته شد و قرار است از دوره‌ی بعد نیز ادامه یابد. مسئولان گفته‌اند هدف، کاهش فشار روانی بر داوطلبان است و نه حذف یک درس از فرایند ارزیابی.

در مقابل، برخی معلمان و مشاوران معتقدند که این تصمیم کافی نیست. به گفته‌ی آنان، مشکل اصلی نه ضریب درس، بلکه ساختار پرسش‌ها است که بسیاری از داوطلبان را در زمان کم به تصمیم‌گیری‌های عجولانه وادار می‌کند. یکی از دبیران زبان عربی در شهر مرکزی گفت: «دانش‌آموز می‌داند چه می‌داند، اما در ۱۰ دقیقه باید سه متن را بخواند و یکی را انتخاب کند. این با یادگیری زبان فاصله دارد.»

در پاسخ به این انتقادها، سازمان سنجش اعلام کرد که گروهی ۱۲ نفره از دبیران و استادان زبان عربی موظف شده‌اند تا پیش از آزمون سال آینده، نمونه‌سؤال‌هایی با ساختار ساده‌تر و متن‌های کوتاه‌تر تهیه کنند. همچنین قرار است کارگاه آموزشی برای دبیران برگزار شود تا نحوه‌ی طراحی پرسش‌های چندگزینه‌ای با سطح دشواری متوازن آموزش داده شود.

پرسش‌های ۱۰ دقیقه‌ای امتحان عربی که ۵۲ هزار داوطلب را غافلگیر کرد

نوشتهٔ فرهاد رستمی از هیئت تحریریه

» امسال عربی امتحانی بود که بسیاری از داوطلبان کنکور سراسری ۱۴۰۳ را غافلگیر کرد. ۶۵ پرسش در ۱ ساعت و ۱۵ دقیقه، با متن‌هایی از درس‌های ۶ و ۷ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۴ کتاب سال دوازدهم روبه‌رو شدند. برخی از داوطلبان گفتند که در پرسش ۴۲ تا ۴۵ با سه متن پشت سر هم روبه‌رو شده‌اند و ناچار شده‌اند میان ترجمه و تحلیل صرفی یکی را قربانی کنند.

سرشماری از داوطلبان نشان می‌دهد که میانگین نمرهٔ عربی در میان ۵۲ هزار داوطلب ۹٫۴ از ۲۰ بوده است، در حالی که میانگین نمرهٔ دین و زندگی ۱۴٫۱ و فارسی ۱۱٫۷ بوده است. در استان سیستان و بلوچستان، میانگین عربی به ۷٫۲ رسیده و در استان کهگیلویه و بویراحمد به ۶٫۸ کاهش یافته است. در مقابل، در استان یزد میانگین به ۱۱٫۹ رسیده و در استان گلستان به ۱۰٫۴ رسیده است.

داوطلبی که پرسش ۴۲ تا ۴۵ را اشتباه زده است، گفت: «سه متن پشت سر هم آمد و من فکر کردم باید همه را ترجمه کنم. وقتی به پرسش ۴۶ رسیدم دیگر حوصله نداشتم درست بخوانم.» داوطلب دیگری گفت که در پرسش ۵۱ دو گزینه کاملاً درست به نظرش می‌آمد و ناچار شد بر اساس حدس پاسخ دهد. هر دو داوطلب گفتند که در آزمون آزمایشی پیش از کنکور چنین ساختاری ندیده‌اند.

دبیر زبان عربی در یکی از دبیرستان‌های تهران گفت: «ما تمرین زیاد داریم، اما تمرین برای فشار زمان کم است. دانش‌آموز باید بداند وقتی یک متن طولانی می‌آید، اول کدام بخش را بخواند و کدام را رها کند.» او افزود که بسیاری از دانش‌آموزان شهرستان‌ها اصلاً با چنین ساختاری روبه‌رو نشده‌اند و این شکاف را بیشتر می‌کند.

مشاوران نیز هشدار داده‌اند که اگر این روند ادامه یابد، شکاف میان دانش‌آموزان شهری و روستایی بیشتر خواهد شد، زیرا دسترسی به کلاس‌های تقویتی برای همه یکسان نیست. یکی از مشاوران گفت: «اگر آزمون طوری طراحی شود که فقط کسانی که کلاس رفته‌اند بتوانند نمره بگیرند، عدالت آموزشی از بین می‌رود.» این سخن در میان معلمان نیز طرفدارانی دارد.

در مقابل، برخی معلمان معتقدند که سختی آزمون باعث شده دانش‌آموزان جدی‌تر درس بخوانند و کلاس‌های تقویتی رونق گرفته است. یکی از معلمان گفت: «اگر آزمون آسان شود، همه نمره کامل می‌گیرند و دانشگاه‌ها دیگر نمی‌توانند میان داوطلبان تفاوت بگذارند.» این دیدگاه هرچند منطقی به نظر می‌رسد، اما پرسش دیگری را به وجود می‌آورد: آیا درست است که یک درس، به دلیل سختی بیش از حد، سرنوشت تحصیلی صدها دانش‌آموز را رقم بزند؟

دبیر زبان عربی تأکید کرد که مشکل اصلی کمبود تمرین نیست، بلکه نبود الگو است. به گفتهٔ او، بسیاری از دانش‌آموزان تمرین‌های زیادی حل کرده‌اند اما هیچ آموزشی درباره چگونگی تحلیل یک متن ندیده‌اند. او پیشنهاد می‌کند که کتاب‌های درسی باید با مثال‌های واقعی از آزمون‌های سال‌های گذشته همراه شوند و معلمان باید فرصت کافی برای تدریس مهارت تحلیل داشته باشند، نه صرفاً ترجمه.

در پایان، دبیر زبان عربی هشدار داد که اگر این روند ادامه یابد، شکاف میان دانش‌آموزان شهری و روستایی بیشتر خواهد شد، زیرا دسترسی به کلاس‌های تقویتی برای همه یکسان نیست. او گفت که برخی از دانش‌آموزان روستایی حتی کتاب درسی را کامل نخوانده‌اند و معلم زبان عربی در مدرسه‌شان یک نفر است. این مسئله، به گفتهٔ او، عدالت آموزشی را زیر سؤال می‌برد و نیاز به بازنگری جدی دارد.

نشریه ریگزار | سردبیر: هادی نوروزی | دبیر تحریریه: مهسا رستمی | صفحه‌آرا: کامران بهمنی | نمونه‌خوان: سیمین دلاوری | چاپ: چاپخانه‌ی کویرنگار | شماره‌ی ۴۱۲ | ۱۶ صفحه | بها ۲۰۰۰ تومان